

ראש חדש אדר

הכנה לפורים ולחדש אדר (ד)
משנכנס אדר מרבין בשמחה

בעוד זמן קצר יחול ראש חדש אדר, עליו אמרו חז"ל 'משנכנס אדר מרבין בשמחה'. כבר כתבתי בתחלת הסדרה כי 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' אין זה דין, אלא מציאות קיימת. החדש הזה (וכן חדש ניסן הבא אחריו) הוא חדש של שמחה, כיוון שנעשו בהם נסים לאבותינו. ממילא אין כל טעם לנסות למצא גדרים בהלכה כיצד מרבין בשמחה. יש להחדיר בנו ובילדינו-ותלמידינו את השמחה על הצלתנו, וממילא נרבה בשמחה כבר מראש חדש.

לפני שנגש לחדש אדר, אביא כאן בקצרה ממה שכתבתי בעלון פרשת פנחס ה' תשפ"ה (עלון מס' 26) על ראש חדש באופן כללי, ואוסיף על כך מעט כאן: בעלון הנזכר, עמדתי על ההבדל בלשון התורה בין 'מלבד' ל'על'. אביא כאן מה שכתבתי שם לגבי ראש חדש.

בשבת, בר"ח ובמועדים מוסיפים על קרבן התמיד את המוספים. אמנם יש מקומות בהם נכתב 'על' עולת התמיד, ויש שנאמר 'מלבד'. במוסף של שבת נאמר: **על-עולת התמיד ונספה: וכן במוסף של ר"ח: על-עולת התמיד יעשה ונספו:**

מוסף של שבת: שני כבשים. כלומר: חוץ משני כבשים, של שחר ושל בין הערבים, מקריבים עוד שני כבשים לקרבן מוסף. לכן כתבה כאן התורה 'על'. על שני הכבשים של כל יום, מוסיפים עוד שני כבשים, שסדר עבודתם זהה לסדר עבודת שני כבשי התמיד.

מוסף של ראש חדש: ובראשי חודשיכם תקריבו עלה ליה ומפרט: פרים בני-בקר שנים ואיל אחד כבשים בני-שנה שבעה תמימים: ... זאת עלת חודש בחדשו לחודשי השנה: כלומר: אלו הם מרכיבי קרבן העולה. מוסיף עליו ושעיר עיזים אחד לחטאת ליה על-עולת התמיד יעשה ונספו: בלשון יחיד. על פי הפשט משמע שרק הוא הנוסף על עלת התמיד. וע"י מה שכתבתי בעלון הנזכר לגבי לשון התורה בשאר המועדים.

עניין המוספים-האספות העם. בפרשת אמור לומדים על המועדות, ובפרשת פנחס על מוספיהם. הרב בן נון שליט"א מגדיר: **קדושה פנימית-בפרשת המועדות שבתורת כהנים.** ו**קדושה חיצונית בפרשת פנחס** בה מבוארים המוספים שעניינם כאמור האספות העם. וזהו טעם התקיעה בחצוצרות בר"ח.

מאז ומתמיד היו מסמלים את ר"ח בצורה חגיגית. בנביאים נזכר שבר"ח היו נאספים לזבת. כמו כן, נהגו בו (כמנהג) איסור מלאכה. בספר **מבוא למשנה** (פרק שני), מביא כמה ראיות לכך (כמו למשל הפס' בעמוס מתי יעבר החדש ונשכירה שבר והשבת ונפתחה בר).

לפי זה ניתן לבאר כך: בראש חדש אמרה התורה ובראשי חודשיכם תקריבו עלה וגו' ומפרטת את קרבנות המוספים שלו. אחריהם נתייחד מקום לשעיר חטאת המכפר על טומאת מקדש וקדשיו. יתכן שטעם הקרבן הזה הוא כי אז היו רגילים להאסף. ולכן עלון אומרת התורה על עלת התמיד יעשה, הוא נוסף על קרבן תמיד של כל יום, כי מצד עצמו, אין בר"ח קדושה כמו ביו"ט. וע"ש מה שפירשתי על דרך זו שינוי הלשון בין יום ראשון של פסח בו נאמר 'מלבד', לשאר ימי הפסח בהם נאמר 'על'.

לפי זה ניתן לבאר: התורה מפרטת את קרבנות מוספי ראש חדש. אחריהם בפני עצמו שעיר חטאת, יתכן שעניינו הוא כי בר"ח היו רגילים להתאסף. עליו אומרת התורה על עלת התמיד יעשה, נוסף על קרבן התמיד של כל יום, כי בר"ח אין קדושה כמו יו"ט. וע"ש מה שפירשתי על דרך זו טעם השינוי בין יום א' של פסח בו נאמר 'מלבד', לימי הפסח האחרונים בהם נאמר 'על'. וכן לגבי שאר המועדות בהם תמיד נאמר מלבד.

החזרת עטרה לישנה בקיום סעודות ראש חדש. כאן המקום לעורר על החזרת עטרה לישנה בקיום סעודות ראש חדש, וציון ראש חדש כראוי. בזמננו רגילים בכמה קהלות וחוגים לקיים סעודות והילולות בימים שונים בשנה (רבים מהם). לחלק מאותן שמחות ניתן למצא מקור כלשהו. אך ודאי שאת ראש חדש יש לזכור ולסמל הרבה יותר מאותם ימים שיתכן שיש בהם טעם. יצוין כי חוץ ממה שראש חדש אסור בהספד ותענית, **בשלחן ערוך נפסק:** מצוה להרבות בסעודת ראש חדש (סי' ת"ט. אומרים שזהו הסימן הקצר ביותר בשו"ע). **מזבח חודש בציון תכין ועולת ראש חודש נעלה עליו**

אם בכל ראש חדש יש עניין להדר ולקיים סעודת ראש חדש, בראש חדש אדר נוסף עוד עניין: משנכנס אדר מרבין בשמחה. כפי שכתבתי אין דין להרבות בשמחה, אלא זו המציאות. אך כדי להחדיר את ההרגשה של השמחה לנו ולילדינו ולתלמידינו, כדאי מאד למצא סיבות לקיים אירועים של שמחה. בזמננו, כאשר לצערנו רבים הם פורקי העול המחזירים אווירה של ריקנות בתקופה זו, חשוב להדגיש לילדינו מה היא שמחה יהודית אמיתית וקדושה. על עניין זה יש לשים לב במשך כל ימי החדש. אפשר לתת מדי פעם ממתקים מיוחדים, כדי לעורר את השמחה. לא חסרים רעיונות איך להכניס את הילדים לאווירה של פורים.

מותר וצריך- להכין את הילדים לכך שיש שאינם יודעים מהי שמחה, ומתנהגים בצורה שאינה ראויה. היחס האמיתי לפורקי עול (כולל אותם פורקי עול "זמניים", המגלים את תוכם בימי הפורים בדרכים שונות) צריך להיות יחס של רחמים ובו. הכל תלוי במחנך. אוי ואבוי לאותו בן או תלמיד שיזהה אצל אביו או מחנכו, איזשהו רגש של קנאה בעוה"ז של אותם פורקי עול. לבושתנו ולחרכתנו, ישנם כאלה ה"מתמחים" בעבודה עם נוער נושר וכדומה, שבשיחה עמם בארבע עינים, נשמע מבין המילים שלא נאמרות שעבודתם עם הנושרים מגיעה מתוך הזדהות מסויימת עם אותם נערים. יש דרכים לגלות היכן באמת נמצא אותו מחנך. ואכמ"ל. כאן המקום לציין כי מאבקים מסויימים שלפעמים יש בהם הצדקה, נכשלים לפעמים במכשול הזה. נקח לדוגמא את המלחמה נגד קוי הנייעס הפסולים. מי שזוכר איך התחילו אותם קווים, אמור להתבייש בכל בן או תלמיד שלו שנמשך לזה. רמה רדודה של בחורים מסכנים, רדודים וזולים, המשמיעים את דבריהם בתקווה שמישהו ישמע אותם. בזמנו, היו מחנכים שהאריכו לבאר בחריפות על האיסור הנורא שיש בשמיעת הקווים הללו, וכמה עונש יקבלו העורכים והמאזינים. מאידך, מחנכים אחרים התמקדו יותר בזלזול באותם קווים ובליצנות מהם, וממילא יכלו הרבה יותר להתמקד ב'אשרינו מה טוב חלקנו'. במקרה הזה, לא בדקתי בפועל דרכו של מי הצליחה, אך במקרים אחרים שיצא לי להכיר, מי שהצליח יותר למנוע את זה, היו אלה שהתמקדו יותר בהבעת סלידה מהרע.

ימי נסים היו פורים ופסח

על 'משנכנס אדר מרבים בשמחה, פירש רש"י: ימי נסים היו ... פורים ופסח. בין המתפלפלים כיצד יש לקיים "דין" זה של מרבים בשמחה, יש הדנים ב"חיוב" השמחה בחדש ניסן. אך אם ננסה להבין מעט יותר לעומק, יקל עלינו להבין את דברי רש"י: כפי שכתבתי, 'מרבים בשמחה' אינו דין, אלא מציאות. בחדש אדר יש את ימי הפורים, ולכן מרבים בו בשמחה. בחדש ניסן בלאו הכי יש שמחה: "ג' ימים של חנוכה המשכן, ואח"כ שבעת ימי הפסח. בימים אלו מרבים בשמחה מצד עצמם! חז"ל למדונו שכבר מראש חדש אדר מרבים בשמחה.

השלמות לעלון קודם

בעלון הקודם כתבתי כמה מילים בעניין היחס למנהגים. מתגובות שונות שקבלתי, אני מבין שכנראה לא הסברתי כראוי את הדברים, ולכן רבים מהקוראים היקרים לא ירדו לגמרי לסוף דעתי. האמת היא שכתבתי שקצת לקשה לתת הגדרות מדוייקות למושג הזה. בלי נדר בעלונים הבאים ארחיב מעט יותר בעניין זה. בכל זאת, אתייחס כאן לפרט קטן שהזכרתי: הקפדה על נגונים מסויימים. כתבתי שיש המצטטים מספר מהר"ל שאסור לשנות ממנהג המקום אפילו בנגונים. רמזתי שכדאי לעיין מה כתבו באמת בספר. ראשית, כתבתי שבדרך כלל הנגונים אותם קבלנו במסורת, מדוייקים יותר ונכונים יותר (ויהודיים יותר. וד"ל). עם זאת, יש לדעת על מה לשים את הדגש. עכ"פ, לעניין המהר"ל: באותו מקור ממנו הם מצטטים, כתוב בפירוש הטעם: שלא לבלבל את הצבור. אין חולק על חשיבות הדבר, אך עם כל חבתנו לנגוני אבותינו, אין כאן מילה אחת על "קדושת" הנגונים.

להערות והארות בעניין העלון: יחזנת נוימן קצת החשן 9/6 מודיעין עילית. 0527167567. דוא"ל: yn0527167567@gmail.com
לתרומות: ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס בקופה: 'עדת יראים-אושטרייך' לשונות 'תרומות עבור קונטרסים וחיבורים'

ברכת מזל טוב

לידידנו הרה"ג אהרן יעקב שליט"א מעמודי התווך של קהלתנו הקדושה
לרגל שמחת נישואי בנו החתן היקר חיים נ"י
בשעה טובה ומוצלחת
שמחת החתונה בשערט"מ בליל ג' א' דר"ח אדר

בשורה משמחת

בימים אלה יוצאים לאור בעז"ה הקונטרס **עבודת ימי הפורים והקונטרס מילי דפוריא**
במהדורתם השלישית והמעודכנת

בקונטרסים: **קונטרס עבודת ימי הפורים** עבודת ימי הפורים מתוך שמחה כראוי • העבודה הרצויה לפני הקב"ה ביום הזה • חינוך הילדים במצוות החג והמסתעף • מהות היום ועבודת היום: **ימי משתה ושמחה** • לימוד התורה בפורים. מתי וכיצד? • התפילות בפורים. כיצד? • **קימו וקבלו**. פשט ודרש, ומה שאינו לא פשט ולא דרש • **נוסף במהדורה זו**: ענייני המקדש והקרבת נזכרים פעמים רבות במגילה ובדרשות חז"ל. מדוע? • **נוסף במהדורה זו**: מצבנו כיום בארה"ק ב"ה, ביחס למצב היהודים לאחר הנס • ועוד...

קונטרס מילי דפוריא

הוא: ילקוט אמרים משמחי לב בענייני חודש אדר, פורים והמסתעף • גם יתבארו בו עניינים מהדרך הראויה בעבודת ה', הן בדברים הנוגעים אל הגוף, הן בדברים הנוגעים אל הנשמה, הן בדברים הנוגעים אל ההפלאה. • ועליהן נוסף קצת מדיני גרים ונזופים ומאסי ארץ חמדה רח"ל • ועוד.

מחיר כל קונטרס: 20 ₪ בלבד. 30 ₪ לשני קונטרסים (במהדורה דיגיטלית: 7 ₪ לקונטרס).
ניתן להשיג אצלי: 0527167567 yn0527167567@gmail.com

זמני התפלות בקהלתנו ק"ק עדת יראים-אושטרייך מודיעין עילית (נתיבות המשפט 111 ב')

פרשת תרומה: מנחה בחול: 5:15. מנחה בעש"ק ובשב"ק: 4:45. שחרית בשב"ק (קבוע): 8:30. ערבית מוצש"ק: 6:00.

פרשת תצווה-זכור: מנחה בחול: 5:20. מנחה בעש"ק ובשב"ק: 4:50. ערבית מוצש"ק: 6:05.

יבנה המקדש: משפטים: כהונה: יקים. לוי: חשביהו. השיר: הזיו לך והבאר. מסכת שבת: י"ב. תצווה: כ': חפ"ה. ל': שובאל
א"ה ביום ד' ב' דר"ח אדר תתקיים מסיבת ראש חדש לבני הקהילה. ניתן להתעדכן בטל: 0527167567 או בכתובת הדוא"ל
יחי רצון שיבנה בית המקדש במהרה בימנו ונזכה לראות כהנים בעבודתם ולויים בשירים ובזמרים

התורה והמצוה * ענייני מצוה ומנהג ועיונים בעבודת ה' * עלון מס' 59 * ראש חדש אדר * ה'תשפ"ו